

SCHILDSERIE

Wie is de baas?

OPVOEDING EN GEWETENSVORMING

De invloed van de moderne media

Deze les heeft als doel om onze jongeren, maar ook onze ouderen een spiegel voor te houden. Zoals u weet, is het een heel actueel thema. Hoe houden wij ons bezig met moderne media, of anders gezegd: Hoe houden moderne media ons bezig?

Het gebruik van moderne media vraagt om een kritische houding. Maar al te makkelijk laten we ons verleiden tot het gebruik ervan, zonder na te denken over wat het allemaal met ons doet. Ook in onze gezindte hebben de moderne media volop ingang gevonden. We hoeven niet de illusie te hebben dat we hierin achterlopen op de seculiere wereld. Gevreesd moet worden dat we eerder voorop lopen. De uitslagen van diverse onderzoeken bevestigen dat. Juist dat kritiekloze gebruik en klakkeloos toelaten van de moderne media in ons leven, zou ons vreemd moeten zijn. **Het is te makkelijk om te zeggen dat we nu te laat zijn om hier wat aan te doen. Ook nú kunnen we nog stappen nemen. Maatregelen die goed voor ons zijn.**

Info 1 is opgebouwd uit een aantal onderdelen. Eerst bewustwording, daarna verder nadenken om een kritische houding op te wekken, als derde de vraag: Wat gaat het je persoonlijk aan? En tenslotte: Hoe ga je er vervolgens mee om. Bij dit laatste punt is het de bedoeling om praktische afspraken te maken met jezelf en met anderen. Bij elk gedeelte wordt hieronder een aantal mogelijke gespreksvragen/-punten genoemd.

A. Bewustwording door middel van een praktijksituatie

Het eerste onderdeel van Info 1 bestaat uit een geschetste weergave van de dagelijkse praktijk. Het gaat hier om een stukje herkenning en bewustwording van het thema. U kunt deze situatie aangrijpen om er even over na te laten denken en te vragen of de jongeren hier iets van herkennen.

Mogelijke vragen:

1. Wat zou jij voor argumenten gebruikt hebben als jij je moeder/vader zou willen overtuigen van de noodzaak om een smartphone aan te schaffen?
2. Zou het echt zo erg zijn met de groepsdruk op de sociale media? Ken je er voorbeelden van?
3. Wie bepaalt in dit verhaal of er een smartphone gekocht wordt?
4. Wat vind je van het sociale gedrag (het omgaan met elkaar) van Rick? Herken je dit in je omgeving?
5. Welke afspraken hebben ze bij jou thuis?
6. Welke afspraken vind je beslist nodig?

B. Verder nadenken

In het tweede gedeelte denken we verder na over de invloed die moderne media op ons als mensen hebben. Er is al heel veel over geschreven en er zijn de afgelopen jaren ook allerlei onderzoeken naar gedaan. Als je deze informatie op je in laat werken, dan word je

daar toch wel bang van. Het gaat namelijk heel ver. Wij hebben niet in gaten welk een grote macht ervan uitgaat.

Juist daarom is het zo belangrijk om een kritische houding te verkrijgen. Ook wij hebben vaak te gemakkelijk de nieuwe technieken omarmd. Natuurlijk is het zo dat er veel goede en nuttige dingen mee gedaan kunnen worden. Juist dat maakt het zo lastig.

Waar liggen de grenzen tussen het toelaatbare en ontoelaatbare? Het maakt de vraag ook zo actueel: Waartoe zijn we geschapen? Wat is het doel van de mens op aarde? Hoe kunnen we ook in ons dagelijks leven onze Schepper gehoorzamen? Onderaan dit blad staan enkele sites en titels, waarin allerlei achtergrondinformatie staat.

Als bespreekpunten kunnen de volgende stellingen worden gebruikt. Mee eens?

Moderne media...

1. ... geven onrust;
2. ... zorgen ervoor dat je altijd beschikbaar (online) bent;
3. ... verhogen de groepsdruk;
4. ... brengen oppervlakkige vriendschappen tot stand;
5. ... stelen onze tijd.

C. Tijd stelen

In dit derde deel gaat het over de invloed van moderne media op onze tijd. Het gebruik van moderne media met al hun mogelijkheden kost erg veel tijd. Ook het feit dat we allerlei verschillende apparaten en apparaatjes gebruiken. Zitten we niet achter de computer, dan kijken we wel op onze smartphone.

Hier is het zo belangrijk dat wij en onze jongeren ons ervan bewust worden dat we maar "een weinig tijd" hebben gekregen om te leven. Het is ook niet om het even hoe we die tijd doorbrengen. De satan is er alles aan

gelegen om ons die tijd zoveel mogelijk af te nemen en ervoor te zorgen dat we geen tijd voor God en Zijn Woord over hebben.

Duidelijk is dat de satan hiervoor in de moderne media een machtig wapen heeft gevonden. Het leven is een damp. Ook hier is het eeuwigheidsperspectief van belang. Hoeveel tijd gebruiken we voor de Heere?

Bespreekpunten kunnen zijn:

1. Hoe besteed ik mijn tijd 'goed'?
2. Hoe besteed ik mijn tijd nu?

Bedenk eens alle dingen die je gepland of ongepland hebt gedaan en hoeveel tijd je er mee bezig bent geweest?

D. Verantwoord bezig zijn

Erg belangrijk is allereerst de wijze waarop we als opvoeders en begeleiders zélf onze kinderen/jongeren voorgaan in het gebruik van moderne media! We spreken vaak wel over onze jongeren, maar hoe leven we hen voor? Hoe besteden wij onze tijd? Hoe verslaafd zijn we zelf? Hoeveel belang hechten we aan de nieuwste snufjes op het gebied van moderne media? Hoe veelzeggend is niet ons voorbeeld voor onze kinderen/jongeren! Het spreekwoord zegt niet voor niets: "Goed voorbeeld, doet goed volgen". Laten we ook op deze punten heel kritisch zijn naar onszelf. Verantwoord bezig zijn. Dit is best een moeilijk punt. Het kan heel persoonlijk worden.

Er kan namelijk sprake zijn van een vorm van verslaving. Houd dit als begeleider of opvoeder goed in de gaten. Toch is dit juist een onderwerp dat aandacht vraagt, en als het om moderne media gaat nogal onderschat wordt. Er zijn erg veel mensen die verslaafd zijn of anders tot de risicogroep behoren.

Het **formulier met de test** kan een mooi uitgangspunt zijn om over te discussiëren. De

test is geen officieel meetinstrument. Het geeft alleen een indicatie hoe iemand bezig is met de moderne media en welke invloed dat het op hem/haar heeft.

Dit thema heeft natuurlijk ook weer raakvlakken met het voorgaande stukje over de tijdsbesteding. In het gesprek kan er ook gewezen worden op de instellingen waar hulp voor verslavingen wordt geboden.

E. Afspraken maken

Samenvattend kom je weer terug op de hoofdvraag: Wie is de baas? Hoe ben ik verantwoord bezig? Hoe voorkom je dat moderne media de baas zijn of worden?

We moeten voor ogen houden dat de mens van nature geneigd is tot het kwade. Dat ontslaat ons echter niet van de plicht om er alles aan te doen om het kwade te mijden. Ook al is dit met alle gebrek en zijn de hulp en de zegen van de Heere hierbij onmisbaar.

Een filter kan hier een belangrijke functie vervullen. Ook de oudercontrole (parental control) biedt hier veel mogelijkheden. Deze mogelijkheden worden echter in heel veel gezinnen niet benut. Bij besturingssystemen

van computers/laptops/tablets/smartphones is dit vaak een standaardfunctie. Het moet echter wel goed ingesteld worden.

Ook andere filtermogelijkheden zijn aanwezig. Een open houding over het gebruik van filters e.d. is erg belangrijk. Doe daarom zoveel mogelijk met de jongeren zélf. Leg uit. Bespreek. Vraag naar hun mening. Kom tot afspraken.

Het meekijken door ouders vinden jongeren vaak niet zo prettig, maar als ze wat ouder zijn, kunnen ze ook iemand anders vragen om dit te doen. Het betreft hier de zogenaamde accountability software. De Yona-app is daarvan een mooi voorbeeld. Door en voor jongeren.

Mogelijkheden tot gesprek:

1. Bedenk met de jongeren een aantal regels en afspraken die nodig zijn om op een verantwoorde manier om te gaan met de moderne media.
2. Gebruik eventueel het afsprakenformulier uit de bijlage om een soort contract af te sluiten.
3. Bespreek de filter-, parental control- en accountability software mogelijkheden

Achtergrondinformatie

- Artikelen uit de Saambinder: Wat doen de moderne media met ons brein (okt./nov. 2014) / Lees op www.digibron.nl
- Artikel Reformatorisch Dagblad over het boek Socialbesitas (okt 2013) Lees op www.digibron.nl
- Artikel Ref. Dagblad van ds. M. van Reenen, Stel paal en perk aan nieuwe media (juli 2014) / Lees op www.digibron.nl
- Achtergrondinformatie Lectoraat Nieuwe Media van Driestar-Educatief. Via www.driestar-educatief.nl
- GGZ Nederland / www.zorgkaartnederland.nl (aandoeningen/verslavingen)
- Stichting De Vluchttheuvel / www.stichtingdevluchttheuvel.nl
- Onderzoek uit 2012 van Center for Behavioural Internet Science; www.internetscience.nl